

KHOA HỌC, CÔNG NGHỆ VÀ ĐỔI MỚI SÁNG TẠO: động lực thúc đẩy tăng trưởng kinh tế vùng Đông Nam Bộ

Trong 2 ngày 23-24/9/2019, tại TP Vũng Tàu (tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu) đã diễn ra chuỗi sự kiện về khoa học và công nghệ (KH&CN) và khởi nghiệp đổi mới sáng tạo khu vực Đông Nam Bộ. Mở màn cho các sự kiện này là Ngày hội khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (Techfest) vùng Đông Nam Bộ năm 2019. Tiếp theo đó là Hội nghị giao ban KH&CN vùng Đông Nam Bộ lần thứ 15; Chung kết cuộc thi Tìm kiếm tài năng khởi nghiệp đổi mới sáng tạo vùng Đông Nam Bộ; Chung kết và Lễ trao giải cuộc thi “Sáng tạo trong tầm tay” trong lĩnh vực nông nghiệp vùng Đông Nam Bộ. Và đặc biệt là Hội nghị “Khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo: động lực thúc đẩy tăng trưởng kinh tế vùng Đông Nam Bộ” do Bộ KH&CN và UBND tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu phối hợp tổ chức, với sự tham dự của Bộ trưởng Bộ KH&CN Chu Ngọc Anh; Bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch HĐND tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu Nguyễn Hồng Lĩnh cùng trên 300 đại biểu là đại diện các nhà khoa học, các doanh nghiệp vùng Đông Nam Bộ.

Chuỗi hoạt động này là hành động thiết thực nhằm triển khai Chỉ thị số 19/CT-TTg ngày 19/7/2019 của Thủ tướng Chính phủ (Chỉ thị 19) về các giải pháp thúc đẩy tăng trưởng và phát triển bền vững vùng kinh tế trọng điểm phía Nam. Thông qua chuỗi sự kiện, cộng đồng startup, các doanh nghiệp, nhà quản lý đã thảo luận và đề xuất những chính sách, hành động phối hợp thiết thực để hỗ trợ phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo vùng Đông Nam Bộ một cách hiệu quả.

Đông Nam Bộ: tiềm năng và thế mạnh

Đánh giá về tiềm năng, thế mạnh của vùng Đông Nam Bộ, Chỉ thị 19 nêu rõ: vùng kinh tế trọng điểm phía Nam là vùng kinh tế phát triển năng động và có tỷ trọng đóng góp lớn nhất cả nước (năm 2018 đóng góp 45,4% GDP cả nước, tổng thu ngân sách chiếm 42,6% tổng số thu của cả nước); cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng tích cực, tập trung vào các ngành công nghiệp - dịch vụ có lợi thế tạo ra giá trị gia tăng cao. Khu vực này là trung tâm thu hút đầu tư nước ngoài lớn nhất cả nước, với hơn 15 nghìn dự án FDI còn hiệu lực, 140 khu công nghiệp,

khu chế xuất đang hoạt động... Với hệ thống cảng biển, sân bay quốc tế lớn, Đông Nam Bộ trở thành trung tâm du lịch, phát triển các loại hình dịch vụ công nghệ thông tin, viễn thông, logistics... lớn nhất cả nước.

Trong những năm gần đây, Đông Nam Bộ còn được coi là điểm sáng về hoạt động xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, có nhiều đóng góp quan trọng vào hoạt động này của cả nước. Techfest vùng Đông Nam Bộ năm 2019 (khai mạc vào sáng 23/9/2019) là một ví dụ sinh động. Mặc dù lần đầu tiên được tổ chức, nhưng sự kiện

đã thu hút hàng nghìn lượt người tham dự. Tại đây đã trưng bày khoảng gần 100 sản phẩm/thiết bị của trên 50 đơn vị, đã diễn ra 31 phiên kết nối với tổng số tiền đầu tư dành cho startup lên đến 155.000 USD. Số lượng nhà đầu tư địa phương chiếm 45%. Mức độ tiềm năng của startup được đánh giá ở mức 3,7/5 (so với 4,2/5 tại Techfest quốc gia năm 2018).

Theo số liệu công bố tại Hội nghị giao ban KH&CN vùng Đông Nam Bộ lần thứ 15 (tổ chức vào chiều 23/9/2019), tính đến tháng 8/2019, các tỉnh, thành phố trong vùng đều đã ban hành Kế hoạch về hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, qua đó đã hỗ trợ cho các doanh nghiệp khởi nghiệp thông qua các hình thức khác nhau (tổ chức khóa đào tạo, tham gia Techfest...), nhiều địa phương đã hình thành được các mô hình hỗ trợ khởi nghiệp như: cơ sở ươm tạo, tổ chức thúc đẩy kinh doanh, không gian làm việc chung, tổ chức cung cấp dịch vụ... Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tại các địa phương đã được lãnh đạo các tỉnh quan tâm và đạt được nhiều kết quả khả quan. Tại TP Hồ Chí Minh

đã phát triển khoảng 30 cơ sở ươm tạo/tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp, trong đó có hơn 12 không gian làm việc chung; Chương trình hỗ trợ doanh nghiệp đổi mới sáng tạo của thành phố đã hỗ trợ đào tạo, tư vấn cho trên 11.300 doanh nghiệp; hỗ trợ nghiên cứu đổi mới, chuyển giao công nghệ cho 253 dự án; số lượng đăng ký doanh nghiệp KH&CN tăng nhanh so với những năm trước, từ 35 doanh nghiệp cuối năm 2017 đến nay đã đạt 83 doanh nghiệp. Tại Bình Dương, đã thành lập Trung tâm Sáng kiến cộng đồng và hỗ trợ khởi nghiệp tỉnh Bình Dương; ban hành chính sách hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo giai đoạn 2018-2025. Tại Bà Rịa - Vũng Tàu, đang triển khai Đề án hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo giai đoạn 2019-2025...

Phát triển bền vững phải dựa trên KH&CN và đổi mới sáng tạo

Mặc dù có nhiều tiềm năng và thế mạnh cả về kinh tế, KH&CN, nguồn nhân lực..., song thời gian

■ Diễn đàn Khoa học và Công nghệ

gần đây, tăng trưởng của vùng Đông Nam Bộ đang có xu hướng chậm lại, bắt nguồn từ nhiều nguyên nhân như: cơ chế, chính sách phát triển vùng còn chưa hoàn thiện, thiếu đột phá; nhận thức về lợi ích của các chủ thể liên quan chưa đầy đủ, còn khác nhau, thiếu liên kết vùng chặt chẽ. Bên cạnh đó, cơ chế phối hợp giữa các tỉnh, thành phố trong vùng còn mang tính tự phát, hình thức, chương trình phối hợp phát triển kinh tế còn mang tính cục bộ, chưa phát huy có hiệu quả lợi thế so sánh của vùng.

Tại Hội nghị Khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo: động lực thúc đẩy tăng trưởng kinh tế vùng Đông Nam Bộ (tổ chức vào ngày 24/9/2019), giải pháp về KH&CN đóng góp cho sự phát triển của vùng nêu trong Chỉ thị 19 đã được nhấn mạnh lại. Trong đó có các yêu cầu: (i) Hỗ trợ xây dựng các trung tâm ươm tạo công nghệ, ươm tạo doanh nghiệp KH&CN trong trường đại học, doanh nghiệp, khu công nghiệp, khu công nghệ cao trên địa bàn tỉnh, thành phố trong vùng để từ đó làm hạt nhân của hoạt động ứng dụng KH&CN, đổi mới sáng tạo; (ii) đẩy mạnh phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong vùng, tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách liên quan đến phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo gắn với đặc thù của vùng; (iii) tăng cường hợp tác quốc tế về KH&CN; đẩy mạnh liên kết viện - trường - doanh nghiệp trong vùng để thúc đẩy chuyển giao, ứng dụng kết quả KH&CN từ viện nghiên cứu, trường đại học đến doanh nghiệp; đẩy mạnh phát triển doanh nghiệp KH&CN, doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong vùng.

Phát biểu tại Hội nghị, Bộ trưởng Bộ KH&CN Chu Ngọc Anh khẳng định: đây là lần đầu tiên hội nghị với chủ đề “Khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo: động lực thúc đẩy tăng trưởng kinh tế vùng Đông Nam Bộ” được tổ chức. Chủ đề này rất có ý nghĩa, nó không chỉ quan trọng đối với vùng Đông Nam Bộ mà còn có ý nghĩa đối với cả quốc gia, vì nếu không có khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo thì Việt Nam sẽ không thể bắt kịp với tốc độ phát triển nhanh của thế giới. Bộ trưởng cho biết thêm, ngày 30/5/2019, Ban Bí thư đã ban hành Kết luận số 50-KL/TW về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 6 (khóa XI) về phát triển KH&CN phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa

Bộ trưởng Chu Ngọc Anh và Bí thư Tỉnh ủy Nguyễn Hồng Lĩnh chủ trì Hội nghị.

trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế. Điều đó khẳng định vai trò của khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo là một trong những quốc sách hàng đầu phục vụ phát triển kinh tế - xã hội.

Tại Hội nghị, các đại biểu đã tập trung thảo luận về các giải pháp để khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo thực sự là động lực thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội một cách thực chất và hiệu quả đối với vùng Đông Nam Bộ nói riêng và cả nước nói chung; đẩy mạnh liên kết “3 nhà”: Nhà nước - nhà khoa học - doanh nghiệp trong các hoạt động đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp; giải pháp nâng cao năng lực công nghệ của doanh nghiệp để thúc đẩy hơn nữa mối liên kết giữa các thành tố trong hệ sinh thái đổi mới sáng tạo quốc gia với doanh nghiệp là trung tâm. Về xây dựng mối liên kết vùng trong hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu Nguyễn Thanh Tịnh nhấn mạnh: không có hệ sinh thái khởi nghiệp địa phương nào có thể tồn tại độc lập, phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp cần có sự kết nối chặt chẽ với các hệ sinh thái khởi nghiệp các địa phương trong vùng, trong nước và quốc tế. Đối với các tỉnh, thành phố giàu tiềm năng như vùng Đông Nam Bộ thì việc liên kết để cùng phát triển mạnh mẽ hệ sinh thái khởi nghiệp là vô cùng cần thiết. Để tăng cường sức mạnh liên kết vùng, Phó Giám đốc Sở KH&CN TP Hồ Chí Minh Nguyễn Kỳ Phùng đề xuất hình thành Ban điều hành hệ sinh thái vùng; tiếp tục hoàn thiện hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo trực

tuyến phát triển và lan tỏa cả khu vực. Giám đốc Sở KH&CN Bà Rịa - Vũng Tàu Mai Thanh Phong gợi ý về việc xây dựng cơ chế linh hoạt để các tỉnh có thể sử dụng nguồn lực của nhau. Ví dụ như, cơ chế để doanh nghiệp tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu có thể sử dụng trang thiết bị tại các cơ sở như Trung tâm Nghiên cứu triển khai (Khu Công nghệ cao TP Hồ Chí Minh) hoặc ngược lại...

Trong ý kiến của mình, Bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch HĐND tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu Nguyễn Hồng Lĩnh cho rằng: để KH&CN là động lực thúc đẩy phát triển cho Bà Rịa - Vũng Tàu nói riêng và các tỉnh/thành phố khác nói chung, Bộ KH&CN cần điều chỉnh các mô hình chính sách cho các đối tượng: nhà quản lý, nhà khoa học, doanh nghiệp ứng dụng KH&CN; bên cạnh đó cần đẩy mạnh thu hút dự án FDI có ứng dụng KH&CN. Khi các nhà khoa học, doanh nghiệp, nhà đầu tư nước ngoài được tạo điều kiện thuận lợi họ sẽ có động lực để sáng tạo, đổi mới, đưa công nghệ hiện đại vào sản xuất..., lúc đó KH&CN sẽ là động lực thúc đẩy phát triển kinh tế.

Trong bối cảnh thế giới đang có những thay đổi nhanh chóng trên mọi mặt do sự phát triển mạnh mẽ của KH&CN, các giải pháp hỗ trợ, thúc đẩy phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo càng phải được chú trọng. Trong đó cần đặc biệt quan tâm tới sự kết nối các nguồn lực KH&CN của các địa phương để có thể gia tăng khả năng cạnh tranh của từng địa phương cũng như toàn vùng. Với sự tham gia tích cực của các tỉnh, thành phố trong vùng; các viện nghiên cứu, trường đại học, tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp, chuyên gia, doanh nghiệp cũng như cả cộng đồng thông qua các sự kiện trên, chúng ta sẽ có các giải pháp liên kết vùng thiết thực, tạo động lực thúc đẩy hoạt động khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo phục vụ phát triển kinh tế của toàn vùng và cả nước nói chung ✍

● Cuộc thi Tìm kiếm tài năng khởi nghiệp đổi mới sáng tạo vùng Đông Nam Bộ do Cục Phát triển thị trường và Doanh nghiệp KH&CN (Bộ KH&CN) tổ chức

5 dự án chiến thắng chung kết cuộc thi gồm: Giải nhất: “Máy lọc nước biển thành nước ngọt cho tàu đánh bắt cá xa bờ”; Giải nhì: “Hệ sinh thái thông minh (bộ khoan trắc khí tượng, hệ thống điều khiển thiết kế thông minh, đồng hồ điện thông minh)”; đồng Giải ba gồm các dự án “Chuyển đổi số trong nông nghiệp”, “COHOTA - Dự án website dạy học theo cách riêng của bạn” và “Nền tảng kinh doanh tích hợp 020 kiểu mới hoàn chỉnh quá trình mua hàng đến sản phẩm thương hiệu chuỗi chính chủ gần nhất”.

Hai dự án đoạt Giải nhất và nhì của Cuộc thi lần này sẽ đại diện cho vùng Đông Nam Bộ tham dự Cuộc thi “Tìm kiếm tài năng khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Việt Nam 2019” của Techfest Vietnam 2019, dự kiến sẽ tổ chức vào đầu tháng 12/2019 tại TP Hạ Long (Quảng Ninh).

● Cuộc thi “Sáng tạo trong tầm tay” năm 2019 trong lĩnh vực nông nghiệp vùng Đông Nam Bộ” do Cục Công tác phía Nam, Bộ KH&CN, các Sở KH&CN vùng Đông Nam Bộ phối hợp tổ chức

Cuộc thi được phát động từ tháng 5/2019 hướng đến đối tượng là các tổ chức, cá nhân đã có những giải pháp, mô hình được ứng dụng trong lĩnh vực nông nghiệp. Sau vòng Chung kết tổ chức vào ngày 23/9/2019, Ban tổ chức đã lựa chọn và trao Giải nhất trị giá 50 triệu đồng cho dự án “Máy gieo hạt và bón phân phục vụ sản xuất nông nghiệp” của tác giả Nguyễn Văn Anh (tỉnh Đồng Nai); 2 Giải nhì mỗi giải trị giá 20 triệu đồng cho dự án “Máy phun thuốc bảo vệ thực vật 5 trong 1” (Bình Phước) và “Thiết bị phơi sấy trái cây, nông sản, thủy sản ứng dụng năng lượng mặt trời với giàn sấy động trực đứng” (TP Hồ Chí Minh); 3 Giải ba mỗi giải 10 triệu đồng cho các dự án Giàn gieo hạt (Tây Ninh), Đậu rang mộc - trà hạt (Bà Rịa - Vũng Tàu), Hệ thống lọc ngược phân NPK (Bình Thuận). Ngoài ra, Ban tổ chức còn trao 9 giải khuyến khích mỗi giải trị giá 3 triệu đồng cho các ý tưởng, sản phẩm lọt vào vòng chung kết.